

**POSUDOK K STAVU ORGANA VO FILIÁLNOH „DOLNOM“
KOSTOLE PANNY MÁRIE POMOCNICE KREŠŤANOV
A NÁVRH NA RIEŠENIE**

1. OPIS NÁSTROJA

Objekt:	Rímsko-katolícky „dolný“ kostol PM Pomocnice kresťanov, BA - Rača
Staviteľ:	Henrich (Jindřich) Schiffner, Praha (pôvodne pre inú lokalitu)
Rok postavenia:	neznámy, cca 1905 – 1913
Rok prestavby:	1968, nástroj bol do Rače dovezený neznámym organárom
Umiestnenie organa:	empora kostola
Vzdušnice:	ventilové s registrovými kancelami, pneumatické tlakové
Traktúry:	pneumatické výpustné

1. 2. Dispozícia organa

<u>I. Manuál, C – f³:</u>		<u>II. Manuál:</u>		<u>Pedál, C – d¹:</u>	
Principal ¹	8′	Lieblich Gedeckt ²	8′	Subbass ³	16′
Bourdon ⁴	8′	Salicional ⁵	8′	Violon ⁶	8′
Gamba ⁷	8′	Flaut travers ⁸	4′		
Oktava ⁹	4′				
Mixtura ¹⁰	2-4x	2 ² / ₃ ′			

Pomocné zariadenia pod manuálovou klaviatúrou:

Oct. Kop. 4′ [I.]	Man. Kop.
Oct. Kop. 16′ [I.]	Piano
Oct. Kop. II – I 16′	Mez.[zo] forte
Ped. Kop. I.	Forte
	0. (vypínač pevných kombinácií)

1. 3. Technické riešenie organa

Organ je situovaný do jednej organovej skrine umiestnenej na os symetrie západnej empory kostola. Manuálové vzdušnice stoja hneď za prospektom organa, o cca 20 cm pod úrovňou nôh prospektových píšťal, pričom najhlbšie tóny sú v strede a pokračujú diatonicky

¹ C – A drevené otvorené píšťaly, od B v prospekte nepôvodné píšťaly zo zinku. Diskantová časť za prospektom, cylindrické otvorené píšťaly z organového kovu. Viacero píšťal nie je pôvodných.

² Drevené kryté píšťaly mierne užšie menzurované, ako u Bourdon 8′.

³ Drevené kryté píšťaly.

⁴ Drevené kryté píšťaly.

⁵ Otvorené cylindrické píšťaly s letovanými skriňovými bradami. C – H zinok od c⁰ organový kov.

⁶ Drevené otvorené píšťaly.

⁷ Otvorené cylindrické píšťaly s letovanými bočnými bradami a drevenými intonačnými valčekmi. C – H zinok od c⁰ organový kov.

⁸ C – h⁰ drevené otvorené píšťaly. Od c¹ otvorené mierne kónické prefukujúce píšťaly.

⁹ Otvorené cylindrické píšťaly s letovanými bočnými bradami. C – H zinok od c⁰ organový kov.

¹⁰ C: 2²/₃′ + 2′; G: 2²/₃′ + 2′ + 1¹/₃′; c⁰: 2²/₃′ + 2′ + 1¹/₃′ + 1′; c²: 2²/₃′ + 2′ + 1¹/₃′; fs²: 2²/₃′ + 2′

po stranách (vľavo Cs strana po f³, vpravo C strana po e³). Manuálové vzdušnice majú spoločný rám a tzv. registrový valec.

Pedálová vzdušnica je naľavo od manuálových, orientovaná priečne na os symetrie organa. Pôvodne zrejme stála kdesi mimo organa alebo za ním. Radenie tónov je od C pri zadnej stene kostola po d¹ pri prospekte tvorenom len mrežovanou stenou.

Vzduchový systém pozostáva z plavákového mechu a čerpaceho jednofaldového klinového mechu. S najväčšou pravdepodobnosťou je systém mechov nepôvodný a pochádza z iného nástroja alebo z opravy Schiffnerovho nástroja na pôvodnom mieste. Novšie čerpadlo vzduchu (Aug. Laukhuff) je v tlmiacej skrini nad zásobným mechom. Zariadenie Tremola nie je pôvodné.

Hrací stôl je umiestnený pred organom na osi symetrie, pričom organista má priamy výhľad na oltár.

Hrací stôl pracuje na výpustnom princípe, samotné vzdušnice na tlakovom systéme. Pre transformáciu systémov sú pod každou vzdušnicou mezdirelé. Vedenie traktúr je v olovených rúrkach s pomerne netypickým vonkajším priemerom 10 mm.

1. 4. Z histórie firmy Heinrich Schiffner

Pražskú organársku dielňu prevzal Jindřich (nem. Heinrich) Schiffner (1860 – 1938) po svojom bratovi Karlovi Schiffnerovi (1836 – 1894) – žiakovi významného pražského organára Josefa (1796 – 1863) z legendárneho organárskeho rodu Gartnerovcov.

H. Schiffner sa vyučil najprv u svojho brata, následne Friedricha Ladegasta vo Weissenfelse a potom aj u Urbana Kreutbacha v Sasku. Vlastnú dielňu si otvoril v r. 1876 v Českej Lípe. Ako je spomenuté vyššie, v r. 1889 preberá v Prahe dielňu po svojom bratovi Karlovi. Síce sa mu najprv pomerne dosť darilo a dielňu podstatne rozšíril a zvýšil produkciu, roky 1. svetovej vojny však znamenali postupný úpadok firmy a v r. 1916 ju predáva Josefu Růžičkovi. Od r. 1918 sa vracia do rodného Cvikova v severných Čechách a venuje sa len menším opravám. Zomiera v chudobe 7. marca 1938.

1.5. Z histórie organa v kostole Panny Márie pomocnice kresťanov v Bratislave - Rači

O predchádzajúcich nástrojoch nemáme žiadne informácie. Je pravdepodobné, že od postavenie kostola (1937) stálo na chóre iba harmónium.

Organ H. Schiffnera bol do dolného kostola v bratislavskej Rači dovezený v r. 1968. Podľa ústnej tradície nástroj pochádza odkiaľsi z Brna či okolia. Túto informáciu dnes už nie je nijako možné overiť. Organ s istotou môžeme datovať medzi roky 1905 až 1913, teda do doby, keď sa u Schiffnera používali pneumatické traktúry a vzdušnice s plochými ventilmi. Nástroj bol dlhé roky nefunkčný, opravený bol v r. 2000 neznámym organárom s tým, že sa jednalo len o sfunkčnenie nástroja.

2. SÚČASNÝ STAV ORGANA

2. 1. Vzdušnice

Vzdušnice sú silne znečistené prachom, napadnutie drevokazným hmyzom nebolo spozorované. Membrány sú sčasti vymenené za novšie, ale ich funkčnosť je nespoľahlivá. Pôvodné membrány zo „simili-blany“ sú už dávno za svojou životnosťou a niektoré omeškávajú, resp. neotvárajú samotný ventil. Rovnako je tomu aj u registrových ventilov. Nové membrány nie sú vyhotovené v dostatočnej akosti.

Najväčším problémom vzdušníc je však ich konštrukčné riešenie. Zrejme kvôli úspore prostriedkov a času Schiffner nepoužil kužeľové ventily, ale len ploché, ktoré dosadajú z vrchu na dno tónovej kanceli. Tieto sú potom extrémne háklivé na zmeny vlhkosti vzduchu a pri najmenšom probléme jednoducho netesnia. Z tohto dôvodu bolo aj viacero píšťal povytiahnutých z miesta, nakoľko pre túto konštrukčnú chybu nebolo možné bez veľkého zásahu opraviť netesnosť ventilu spôsobujúcu stále znenie píšťaly.

Znečistená vzdušnica a píšťaly I. manuálu.

Špeciálne medzirelé pre zmenu signálu z výpustného na tlakový. Relé nebolo nikdy opravované. Za zmienku stojí aj amatérsky opravované tesnenie napájacieho konduktu medzirelé na vzduchovod.

2. 2. Traktúry

Na tónových lištách sú ploché, prevažne pôvodné membrány z tzv. „simili blany“. Sú už dávno za hranicou životnosti a podstatná časť už je už na ohyboch perforovaná, čo spôsobuje ich obmedzenú funkčnosť. Netesnosť druhostupňového relé na vzdušniciach bola viackrát amatérsky opravovaná. Na samotnom druhom stupni relé sú novšie membrány nedostatočnej kvality z polypelu.

Nakoľko hrací stôl pracuje na výpustnom princípe (Auswind) a vzdušnice na tlakovom, sú v sokli umiestnené tri medzirelé (pre manuály a pedál), ktoré prekonvertujú výpustný signál na tlakový. Koža na týchto relé je akiste pôvodná (relé neboli nikdy rozoberané). Je teda stvrdnutá a jej životnosť skončila už niekde okolo roku 1980.

*Membrány z ostatnej opravy, niektoré nevídanej tvarov.
Relé sa ktosi pokúšal zatesniť lepidlom – bez úspechu.*

2. 3. Vzduchový systém

Mech organa zrejme nie je pôvodný. Pri ktorejkoľvek oprave (2000?) bola koža vymenená za koženku, ktorá ale na miestach ohybu už netesní. Výplne rámu mechu tiež netesnia a celý mech vykazuje silný únik vzduchu.

Vzduchovody sú drevené, na styčných plochách netesnia (pôvodná koža), miestami sú rozsušené a úniky vzduchu sú aj na glejených spojoch vzduchovodov.

Roh mechu organa.

2. 4. Drevené píšťaly

Píšťaly sú silne znečistené prachom, zátky krytých píšťal netesnia (píšťala hrá odladene alebo o oktávu vyššie). Časť píšťal je mierne napadnutá drevokazným hmyzom. Neskoršie „opravy“ píšťal sú v nevyhovujúcej kvalite a ide o vyslovene amatérske riešenia. Pri ladeniach boli píšťaly priam barbarsky skracované.

Pri ladení skracovaná píšťala.

Znečistené a poškodené píšťaly registra Subbass 16'.

2. 5. Kovové píšťaly

Píšťaly sú znečistené prachom, mnohé (najmä užšie menzurované) nehrajú alebo prefukujú do oktávy. Mnohé píšťaly úzko menzurovaných registrov sa v nohách bortia. Mnohé píšťaly majú poškodené ladiace zariadenia (Stimmschlitz) po neodbornej manipulácii a nevydarených opravách. Časť píšťal (cca 20 ks) je nepôvodná.

Pôvodne boli prospektové píšťaly z organového kovu, počas 1. svetovej vojny boli rekvírované na vojnové účely. Terajšie píšťaly boli vyrobené okolo r. 1920 a sú z menej kvalitného zinku.

Pôvodne najväčšie zinkové píšťaly neboli krepované do pravého uhla. Pri prestavbe pre kostol v Rači ich však „organár“ musel skrátiť. Zvary na píšťalách sú však mimoriadne nekvalitné.

Ladiace zariadenia zdevastované po neodbornom ladení.

Ďalšie detailnejšie príklady „ladenia“ (Mixtura 2-4x).

Zle prevedené krepcovanie zinkových píšťal (1968).

„Intonácia“ píšťaly registra Salicional 8'.

2. 6. Hrací stôl

Vnútorne zariadenia hracieho stola pracujú na výpustnom princípe. Pevné kombinácie boli už dávnejšie odstavené pre vysokú poruchovosť. Spojky pracujú nespoľahlivo. Sú vyrobené s tzv. koženými cylindrami, ktoré sú už dávno po životnosti. Manuálové klaviatúry sú zodrané najmä v strednej polohe. Pedálová klaviatúra je pôvodná, nášľapné plochy sú zodrané používaním najmä v rozsahu F – f⁰.

Zodrané obloženie klávesov.

Celkový pohľad na hrací stôl.

2. 7. Organová skriňa

Zachovaná, znečistená prachom, čiastočne napadnutá drevokazným hmyzom, časť pôvodnej výzdoby chýba. Pre nedostatočnú svetlú výšku v Rači bol zrušený aj tympanón nad stredným poľom prospektu. Umiestnenie pedálu bolo pôvodne riešené akiste na inom mieste. Súčasný riešenie a použitie pôvodnej skrine naľavo od organa je nie len po stolárskej stránke nedostatočné, ale pri pohľade z lode kostola ide priam o estetickú haváriu.

2. 8. Intonácia a ladenie

Pre silné znečistenie píštal a ich stav, ako aj obmedzenú funkčnosť vzdušníc, je organ rozladený a rozintonovaný. Hra na ňom je v súčasnom stave obmedzená a ťažko počúvateľná. Ani po prípadnej oprave by však nebol výsledok adekvátny vynaloženým prostriedkom.

3. NÁVRH NA OPRAVU SÚČASNÉHO ORGANA

Na jednej strane stojí otázka zachovania súčasného organa. Ten bol ale niekoľkými opravami upravený natoľko, že pozitívny výsledok nemožno očakávať. Návrh na opravu je tak len prehľadom prác, ktoré by viedli k sfunkčneniu a miernemu zvukovému vylepšeniu nástroja.

3. 1. Vzdušnice

Po demontáži píšťal, píšťalových lavičiek a píšťalníc sa odstráni pôvodné tesnenie registrových kanciel. **Nové kožovanie by dostali nielen samotné ploché ventily, ale pre zabezpečenie väčšej bezpečnosti tesnenia by muselo byť okožované aj dno registrových kanciel. Samozrejme, ani toto by nemuselo zabezpečiť úplné odstránenie problému s extrémnou háklivosťou vzdušníc na zmeny vlhkosti.** Všetky časti vzdušníc budú impregnované proti drevokaznému hmyzu a hubám. V prípade netesnosti budú nanovo potiahnuté kožou (Ventilleder). Registrové ventily a dvojcestné výpustné ovládanie registrových ventilov bude demontované a nanovo okožované. Tesnenie medzi píšťalnicami a registrovými kancelami bude nové, zo syntetického materiálu. Po poskladaní bude niekoľkonásobne vyskúšaná ich funkčnosť a tesnosť.

3. 2. Traktúry

Po demontáži všetkých častí budú tieto očistené a impregnované proti drevokaznému hmyzu. Vymenia sa všetky membrány za nové zo štiepanej kože, zaručujúce rýchly chod traktúr. Nezvratne poškodené časti budú vymenené za repliky.

Výpustné relé bude rozobrané, očistené a impregnované. Koža bude vymenená za novú (Ventilleder).

3. 3. Vzduchový systém

Mech sa vyberie z organa, rozoberie, impregnuje a bude nanovo potiahnutý kožou. Praskliny v mechu budú preglejené a prelepia sa kožou, pričom stará koža, ktorá tieto spoje tesnila, musí byť, samozrejme, odstránená.

3. 4. Drevené píšťaly

Po vyňatí z organa budú očistené vysávaním, silným tlakom vzduchu a mierne vlhkou utierkou. Všetky zátky krytých píšťal budú vybrané, očistené a v prípade netesnosti bude tesniaca koža vymenená. Demontujú sa predkrývky, vyčistia a impregnujú sa jadrá a predkrývky budú nanovo naskrutkované a dotiahnuté. Odstránia sa predchádzajúce „opravy“ a píšťaly sa doplnia štandardnými postupmi. Všetky drevené píšťaly budú impregnované proti drevokaznému hmyzu a hubám.

3. 5. Kovové píšťaly

Všetky píšťaly budú po demontáži očistené silným tlakom vzduchu a umývaním. Píšťaly z organového kovu budú vykúpané vo vode s obsahom saponátu a následne prepláchnuté čistou vodou. Poškodené ladiace zariadenia budú opravené, resp. vymenené. Deformácie píšťal spôsobené neodbornou manipuláciou budú vyrovnané. Na zinkových píšťalách musia byť vymenené temer všetky ladiace expresie. Táto časť je v zinkovom tele píšťaly vletovaná z organového kovu. Prospektové píšťaly sa nahradia replikami z organového kovu. Nepôvodné píšťaly sa vyrobia nové vo forme replík.

3. 6. Hrací stôl

Rozoberie sa na jednotlivé časti (spojky, relé, klaviatúry atď.). Všetky časti budú očistené a impregnované. Opraví sa poškodená povrchová úprava. Klaviatúry dostanú nový poťah a nové horné časti kratších kláves z ebenového dreva. Bočný chod kláves bude nanovo vyregulovaný, vymenia sa všetky dorazové filce. Pedálová klaviatúra sa opraví, doplnia sa zošľapané časti a vymenia sa všetky filcové dorazy.

V samotnom hracom stole sa vymenia všetky ovládacie a spojkové membrány. Po poskladaní budú všetky časti viacnásobne preskúšané.

3. 7. Organová skriňa a konštrukčné prvky

Organová skriňa bude demontovaná. Z vnútornej strany bude očistená vysávaním a umývaním. Bude impregnovaná proti drevokaznému hmyzu. Rovnakým spôsobom budú ošetrené všetky konštrukčné časti organa. Bude nutné odstránenie súčasného nevyhovujúceho a neestetického náteru a vyhotovenie nového, esteticky aj kvalitatívne vhodnejšieho. Bolo by tiež z estetických dôvodov vhodné prepracovať sekundárne použité časti skrine pre pedál pri premiestnení organa do Rače.

3. 8. Intonácia a ladenie

Intonácia sa vyrovná, opraví sa nasadzovanie píšťal. Obnoví sa rovnomerne temperované ladenie. Nové píšťaly sa zvukovo prispôbia bývalým.

4. NÁVRH NA VÝMENU ORGANA ZA NOVŠÍ NÁSTROJ S MECHANICKÝM TRAKTÚRAMI

Ako sme spomenuli vyššie, premiestnenie nástroja na súčasné miesto spôsobom „musí sa zmestiť“, rôzne zásahy do organa, ako aj nie celkom šťastný výrobný program pražskej dielne (rôzne typy traktúr, ploché ventily), vyvolávajú opodstatnenú otázku zachovania organa. **Pomerne vysoká cena jeho obnovy do pôvodnej podoby, jeho cudzie výtvarné vyznenie v priestore, ale i potreba organa so spoľahlivými traktúrami, logicky vedú k požiadavke vhodnejšieho nástroja.**

Dovoľujeme si preto predostrieť návrh na postavenie staršieho mechanického organa z Nemecka, ktorý by vhodne zapadol do kostola. Jedná sa o mimoriadne vydarený organ renomovanej nemeckej firmy. Všetky časti sú vyrobené z kvalitných materiálov a organ bol pomerne málo používaný.

4. 1. Dispozícia organa a základné údaje

Staviteľ: Gustav Steinmann (DE)
Rok postavenia: cca 1986
Vzdušnice: zásuvkové (Schleiflade)
Traktúry: mechanické

<u>I. Manuál (HW), C - f³:</u>		<u>II. Manuál (RP), C - f³:</u>		<u>Pedál, C - f¹:</u>	
Rohrflöte	8´	Gedackt	8´	Subbass	16´
Prinzipal	4´	Koppelflöte	4´	Gemshorn	8´
Offenflöte	2´	Prinzipal	2´	Trompete	8´
Sesquialtera	2 f.	Quinte	1 ¹ / ₃ ´		
Mixtur	4 f.	Zimbel	2 - 3 f.		
		Krummhornregal	8´		

Pomocné zariadenia nad prahom pedálu:

II / I

I / P

II / P

1. 2. Rozmery:

Výška skrine HW: 303 cm

Šírka: 324

Hĺbka so Zadným pozitívom (RP) v zábradlí: 320 cm

1. 3. Súčasný stav organa

Ako je možno vidieť aj na fotografiách, nástroj je dobre zachovaný. Nebol ani veľmi používaný a je vo výbornom technickom stave.

Súčasťou organa je aj dubová balustráda (zábradlie), ktoré je možno použiť pri inštalácii organa v novom priestore, alebo sa použije súčasná balustráda.

Súčasťou organa nie je ľavá bočná stena ktorú bude treba vyhotoviť novú (organ stál pri bočnej stene kostola).

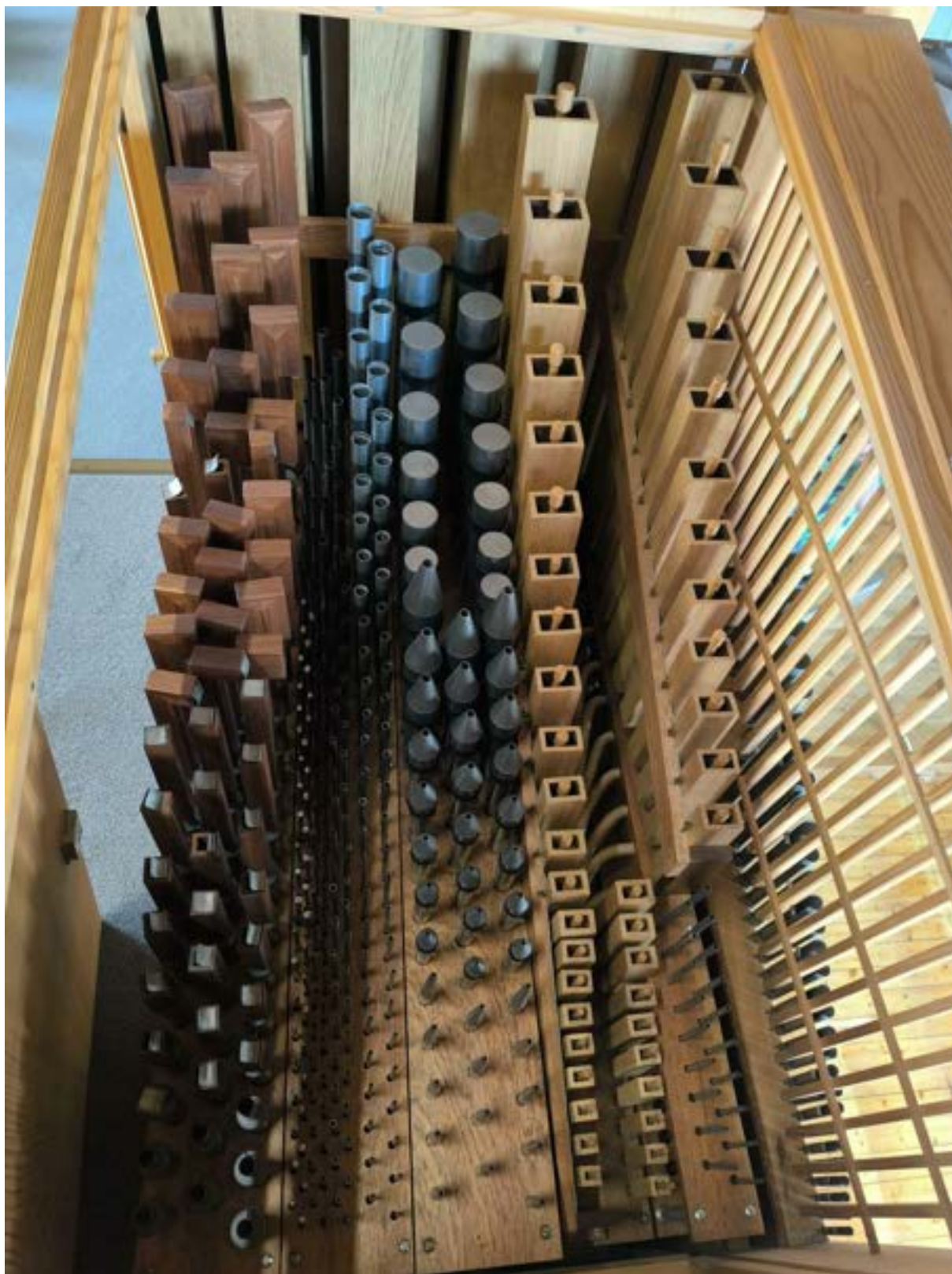
1. 3. Fotografie organa

Celkový pohľad na organ.

Hrací stôl organa – mimoriadne málo používaný a skvele zachovaný.

Kvalitný píšťalový fond organa (II. manuál – RP).

Fotomontáž prospektu organa vo filiálnom kostole v Rači.

2. POTREBNÉ PRÁCE NA ORGANE

2. 1. Demontáž organa v Nemecku

Nástroj bol už demontovaný v Nemecku, jednotlivé časti sú dôkladne a odborne zabalené, aby nedošlo k ich poškodeniu. Nástroj je t. č. v sklade na Slovensku.

2. 2. Oprava, čistenie a montáž organa

Pri rozbaľovaní a postupnej stavbe organa na novom mieste budú všetky časti očistené, umyté a skontrolované. Menšie poškodenia spôsobené používaním alebo prevozom budú opravené. Skontroluje sa tesnenie medzi píšľalnicami a zásuvkami. V prípade netesnosti budú defektné teleskopy vymenené.

Po poskladaní bude nástroj preintonovaný tak, aby dokonale zvukovo zapadol do priestoru kostola. Ladenie bude nerovnomerné (Neidhardt 1724).

Doplní sa ľavá bočná stena organa v rovnakom odtieni, ako je organová skriňa. V časti, kde bude umiestnená skriňa Pedálu a Zadného pozitívu bude zábradlie empory odstránené.

2. 2. Potrebné práce zo strany objednávateľa

- 1) Dodanie ľavej bočnej steny organa vyhotovenej tak, aby korešpondovala so skriňou nástroja;
- 2) po odstránení nástroja f. Schiffner vymaľovanie priestorov kde bol doterajší nástroj umiestnený;
- 3) odstránenie balustrády v mieste, kde bude stáť nový organ;
- 4) nová elektroinštalácia v organe, osvetlenie organa a v organe (pre servis nástroja)
- 5) doplnenie podlahy po odstránení organa f. Schiffner.

5. CENOVÁ PONUKA

5.1. Cenová ponuka opravy súčasného nástroja

Pre opravu súčasného nástroja stojaceho vo farskom kostole vo filiálnom kostole v Bratislave – Rači som sa rozhodol presnú cenovú ponuku nevypracovať. Dôvodom je vysoká nekvalita tohto nástroja, ktorú by ani po viacerých zásahoch (prepracovanie najväčších technických problémov), navyše finančne náročných nebolo možné odstrániť. Dávať záruku na takýto nástroj je nočnou morou každého organára.

Cenu opravy súčasného nástroja (práce sú uvedené v kapitole 3) odhadujem na cca 50.000,- €, pričom prehlasujem, že sa nechcem do výberového konania opravy súčasného nástroja z horeuvedených dôvodov zapojiť.

5.1. Cenová ponuka dovozu organa f. Steinmann

1	Cena samotného organa, demontáž a balenie organa v Nemecku, dovoz	18.000 €
2	Čistenie jednotlivých častí nástroja, postupné postavenie	13.000 €
3	Intonácia (20 píšťalových radov)	2.500 €
4	Ladenie (20 píšťalových radov)	2.500 €
5	Doprava, ubytovanie a režijné náklady pre stavbu organa	3.500 €
CELKOM ¹¹		39.500 €

Práce na organe by trvali cca 12 týždňov a vykonávali by sa priamo v priestore kam by bol organ situovaný. Na nami prevedené práce (okrem ladenia, ktoré je závislé od teploty) poskytujeme 5-ročnú záruku. Stravu počas prác v kostole zabezpečí objednávateľ. V cene nie je zahrnutá nová elektroinštalácia, osvetlenie organa a v organe ani nová ľavá bočná stena.

Zálohové platby na nami dodávané práce navrhujem nasledovne: Cena organa sa zaplatí predajcovi organa. Po dovezení organa sa uhradí **40%** ceny z ostatných prác. Po dokončení čistenia technických častí organa, oprave vnútorných zariadení hracieho stola, montáži organovej skrine a osadení vzdušníc **30%**. Po ukončení všetkých prác okrem zakladania píšťalového fondu, intonácii a ladenia **20%**. Zvyšných **10%** ceny bude uhradené po úspešnej kolaudácii a odstránení nedostatkov podľa kolaudačnej zápisnice. **Samozrejme je možná dohoda aj na iných termínoch a percentách zálohových platieb.**

V Bratislave, 7. septembra 2026

Mgr. art. Martin Bako

¹¹ Dovoľujem si poznamenať, že cena nového organa tejto veľkosti od f. Steinmann sa v súčasnosti pohybuje okolo 380 tisíc €.

DOTERAJŠIE PRÁCE MGR. ART. MARTIN BAKO - ORGUES ATELIER

rok	lokalita	stavitel' organa	rok stavby	práca ¹²	poznámky
2015	Stará Turá, r. k.	Rieger-Kloss	1951	GO	II/24, pk
2015	Bratislava, Veľký ev. a. v. k.	Rieger	1924	PU, LJ	IV/69, pk
2016	Novoť, r. k.	Strutz	1975	D, GO	II /18, mz
2017	Tekovské Lužany	Rieger	1936	GO	II/12, pv
2017	Trnava, sv. Mikuláš, II. man.	Rieger (Ottó)	1912/13	PO	III/44, pk
2018	Trnava, sv. Mikuláš, Pedál	Rieger (Ottó)	1912/13	PO	III44, pk
2019	Bruck a. d. L., Seniorcentrum	Mathis Orgelbau	1990	GO	II/15, mz
2019	Bratislava, Dóm sv. Martina	Woehl-Orgelbau	2010	ČL	IV/73, mz
2019	Bratislava, Dóm sv. Martina	Woehl-Orgelbau	2010	PU, LJ	IV/73, mz
2020	Zeleneč, r. k.	Walcker-Mayer	2009	ČL	II/20, mz
2020	Svätoplukovo, r. k.	O. Vážanský	cca 1930	ČL	I/6, pk
2020	Brezová pod Bradlom, r. k.	Martin šaško sen.	cca 1875	PO	I /8, mz
2021	Starý Tekov, r. k.	Rieger-Kloss	1958	GO	II/15, pk
2022	Jablonica, r. k.	Martin Šaško sen.	1844	PO	II/24, mz
2022	Šulekovo, r. k.	O. Hammarberg	1960	D, GO	III/21, mz
2023	Močenok, r. k.	bratia Pažickí/Rajec	1790	PO	II/17, mz
2023	Martin – sever	Beckerath	1969	D, GO	II/25, mz
2024	Kúty, r. k.	Organa/K. Hora	1981	ČL	II/12, pk
2024	Tovarníky	Bosch	1980	D, GO	Poz/4, mz
2024	Rača., ev. a. v.	Martin Šaško sen.	1851	PO	I/bezP/7, mz
2025	Beladice – V. Chrašťany	Rieger (Ottó)	1914	GO	I/8, pk
2026	Sv. Anton	Mayer	1992	D, GO	II/8, mz
2026	Bratislava (Alžbetinky)	Kreienbrink	1989	D, GO	II/11, mz
2026	Dlhé nad Cirochou	Huehrer	1964	D, GO	II/24, mz

Martin Bako absolvoval štúdium na organovom oddelení Hudobnej a tanečnej fakulty VŠMU v Bratislave v triede profesora Jána Vladimíra Michalka. Popri interpretácii organovej literatúry sa aktívne venuje aj organovej improvizácii a obnove organov. Ako interpret a improvizátor sa predstavil na medzinárodných organových festivaloch na Slovensku i v mnohých európskych štátoch.

Spolupracoval so Slovenskou filharmóniou, Štátnou filharmóniou Košice a Slovenským komorným orchestrom Žilina. Vyučoval na „Orgelsommerkurse“ v nemeckom Zittau, je členom odbornej komisie Slovenského hudobného centra pre historické organy. V roku 2018 sa stal laureátom ceny Sebastian za mimoriadny prínos k rozvoju organovej hudby na Slovensku. V rokoch 2008 - 2014 bol titulárnym organistom korunovačného Dómu sv. Martina v Bratislave, kde spolu so Stanislavom Šurinom inauguroval v r. 2010 nový organ sv. Alžbety, je organistom Veľkého evanjelického kostola a. v. v Bratislave.

Martin Bako sa v súčasnosti venuje opravám organov a organologickej činnosti. V rokoch 2001-2004 pracoval v reštaurátorskej dielni Jána Valoviča zo Serede. Aktívne sa podieľal aj na stavbe nového dómskeho organa v Bratislave pod vedením legendárneho organárskeho majstra Geralda Woehla (spolupráca pokračuje dodnes). Jeho firma spolupracuje s renomovanými zahraničnými organármi (Woehl/DE, Kögler/AU), i slovenskými či českými organármi. Pri obnovách organov dbá nielen na dokonalosť technického prevedenia prác, ale najmä na ich zvukovú stránku, pri tvorbe ktorej vie zúročiť nielen svoje školenia u zahraničných organárov, ale aj hlboké znalosti z odboru organovej hry, literatúry a európskeho organárstva.

¹² GO = generálna oprava; PO = pamiatková obnova; ČL = čistenie a ladenie celého organa; D = demontáž a dovoz zo zahraničia; PU, LJ = pravidelná údržba a ladenie jazykových registrov (oba organy do dnes).